

**NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2011,**

Ranskan vuoden 2011 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä vuosia 2011–2014 koskevaa Ranskan tarkistettua vakausohjelmaa koskevan neuvoston lausunnon antamisesta

(2011/C 213/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020, joka perustuu talouspolitiikan koordinoinnin tehostamiseen ja keskittyy avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyyn lisäämiseksi.
- (2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista ⁽²⁾, jotka yhdessä muodostavat ns. yhdenmetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehoitettiin ottamaan yhdenmetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.
- (3) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen, joka tarkoitti uuden talouden ohjauksen ja hallinnan jakson alkua EU:ssa ja

ensimmäistä politiikan yhdenmetyt etukäteiskoordinoitun EU-ohjausjaksoa, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.

- (4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehtyttäminen ja julkisen talouden kestävyyden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.
- (5) Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehotti 25 päivänä maaliskuuta 2011 Euro Plus -sopimukseen osallistuvia jäsenvaltioita esittämään sitoumuksensa niin ajoissa, että ne voidaan sisällyttää vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.
- (6) Ranska toimitti vuosia 2011–2014 koskevan vuoden 2011 tarkistetun vakausohjelmansa sekä vuoden 2011 kansallisen uudistusohjelmansa 3 päivänä toukokuuta 2011. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (7) Talous- ja finanssikriisin vaikutukset olivat Ranskassa suhteellisesti ottaen vähäisempiä kuin muissa jäsenvaltioissa BKT:n supistumisen jäädessä 2,7 prosenttiin vuonna 2009. Tämä johtuu osittain huomattavista taloudellisista vakauttajista ja kotitalouksien kulutuksen pysymisestä kestäväällä tasolla. Myös pankkiala osoittautui kestäväksi. Talous on elpynyt vuonna 2010, ja BKT on kokonaisuutena katsoen kasvanut 1,5 prosenttia. Talouskriisi on kuitenkin vaikuttanut merkittävästi Ranskan julkiseen talouteen. Automaattisten vakauttajien ja harkinnanvaraisen finanssipoliittisen elvytyksen vuoksi julkisen talouden alijäämä kasvoi 3,3 prosentista 7,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosien 2008 ja 2009 välillä. Kriisi on lisäksi heikentänyt entisestään työvoiman käyttöastetta ja pahentanut rakenteellisia heikkouksia Ranskan työmarkkinoilla, joiden työttömyysaste oli vuonna 2010 suhteellisen korkea, 9,7 prosenttia. Myös tavarakaupan tase on vähitellen heikentynyt kymmenen viime vuoden aikana, mikä osoittaa, että ranskalaisilla yrityksillä on ongelmia kustannuskilpailukyvyyn ja muun kuin hintoihin liittyvän kilpailukyvyyn suhteen.
- (8) Neuvosto katsoo asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun vakausohjelman arvioinnin perusteella, että

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Pidetään vuonna 2011 voimassa 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (EUVL L 138, 26.5.2011, s. 56).

julkisen talouden ennusteiden perustana oleva makrotalouden skenaario on optimistinen erityisesti koska kasvoodotukset ovat selvästi korkeampia kuin myöhempien vuosien potentiaalinen kasvu. Alijäämä oli vuonna 2010 odotettua parempi, 7 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja vakausohjelmassa kaavaillaan BKT:n supistamista 3 prosenttiin vuonna 2013, joka on neuvoston asettama määräaika liiallisen alijäämän korjaamiselle, minkä jälkeen vakautusta vielä jatketaan. Velan määrä oli 82 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010 ja velkasuhteen ennakoidaan kasvavan vuoteen 2012 saakka (86 %), minkä jälkeen se laskee hieman. Alijäämän ja velan sopeuttamisiin kohdistuu riskejä, joihin kuuluvat vähemmän suotuisan makrotalouden skenaarion mahdollisuus, se, että toimenpiteitä ei ole täsmennetty riittävästi tavoitteiden saavuttamiseksi vuodesta 2012 eteenpäin, ja se seikka, että tavoitteita on aiemmin usein jäänyt saavuttamatta, siitä huolimatta, että tilanne vuonna 2010 oli odotettua parempi. Tämän vuoksi ei voida varmistaa, että liiallinen alijäämä saadaan korjattua vuoteen 2013 mennessä, jollei tarvittavia lisätoimenpiteitä toteuteta. Keskipitkän aikavälin tavoitteena olevaan tasapainoiseen rakenteelliseen rahoitusasemaan ei päästä ohjelmakauden aikana. Kauden 2010–2013 keskimääräiset vuotuiset julkisen talouden toimet, sen mukaisesti kuin komission on laskenut uudelleen yhteisesti sovittuja menetelmiä soveltaen, ovat hieman neuvoston 2 päivänä joulukuuta 2009 annetun suosituksen mukaisen tason (yli 1 prosentti suhteessa BKT:hen) alapuolella.

- (9) Julkisen talouden vakauttamispolitiikan täytäntöönpano on edelleen suuri haaste. Menoylitysten välttäminen julkisen talouden toimia tehostamalla ja tarkentamalla on äärimmäisen tärkeää kestävän julkisen talouden rahoitusaseman palauttamisen kannalta erityisesti sen vuoksi, että vuoden 2013 tavoitteeseen ei ole liitetty varmuusmarginaalia suhteessa 3 prosentin viitearvoon. Lisäksi, kuten joulukuussa 2010 hyväksytyssä vuosia 2011–2014 koskevassa monivuotisessa julkisen talouden budjettilaissa todetaan, kaikki odottamattomat tulot olisi hyvä käyttää alijäämän ja velan supistamisen nopeuttamiseen. Komission viimeisimmän arvion mukaan julkisen talouden kestävyteen liittyvät riskit pitkällä aikavälillä vaikuttaisivat olevan keskiuuria. Ranska hyväksyi uuden eläkeuudistuksen vuonna 2010 parantaakseen julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyttä. Suunnitelluilla toimenpiteillä, joihin sisältyvät vähimmäiseläkeiän nostaminen asteittain 60 vuodesta 62 vuoteen ja lainsäädäntöön perustuvan eläkeiän nostaminen 65 vuodesta 67 vuoteen sekä varhaiseläkejärjestelmien asteittainen lakkauttaminen, on todennäköisesti vaikutusta iäkkäiden työntekijöiden alhaiseen työllisyysasteeseen. Eläkejärjestelmän odotetaan myös olevan tasapainossa vuoteen 2018 mennessä. Tämän jälkeen syntyy todennäköisesti alijäämää ilman lisätoimenpiteitä. Tuoreimman eläkeuudistuksen yhteydessä on myös perustettu uusi julkinen elin, *Comité de pilotage des régimes de retraite*, joka vastaa eläkejärjestelmien rahoitustilanteen vuotuisista arvioinneista ja korjaavien toimenpiteiden ehdottamisesta siinä tapauksessa, että tilanteen epäillään heikenevän.
- (10) Työsuhteturvalainsäädäntö on edelleen liian tiukka: taloudellisista syistä tapahtuvien irtisanomisten edellytyksiin liittyy oikeudellista. Tämä johtaa työmarkkinoilla tilanteeseen, jossa työntekijät, joilla on toistaiseksi voi-

massa olevat työsopimukset (pääosa ”työntekijäkannasta”), ovat suhteellisen turvatussa asemassa, kun taas määräaikaisten työntekijöiden (pääosa työmarkkinoille tulevista uusista työntekijöistä) asemaan liittyy epävarmuutta. Näin ollen määräaikaista työsopimuksia tehdään merkittävästi enemmän nuorten työntekijöiden kanssa ja niitä muutetaan vakinaisiksi työsopimuksiksi vain harvoin. Tämä jako koskee myös ammatilliseen koulutukseen pääsyä. Niinpä asianomaisten työntekijöiden vaihtuvuus on suurta ja inhimillisen pääoman kertyminen rajallista. Nuoriin työntekijöihin ja vähäisen ammattitaidon omaaviin työntekijöihin kohdistuu tämän vuoksi suhteettomia riskejä työmarkkinoilla. Sosiaalista dialogia koskevalla lailla ja työmarkkinoiden uudenaikaistamisesta vuonna 2008 annetulla lailla pyrittiin uudistamaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja puuttumaan työmarkkinoiden kaksijakoisuuden ongelmaan. Viimeksi mainitulla lailla säädettiin uudesta menettelystä, jota sovelletaan toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten irtisanomiseen yhteisestä sopimuksesta (sopimusperusteinen irtisanominen), ja jota käytetään enenevässä määrin.

- (11) Ranskan työttömyysaste oli hieman EU:n keskiarvoa korkeampi vuonna 2010 ja pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa (3,9 % vuonna 2010, kun se vuonna 2008 oli 2,9 %). Julkisilla työvoimapalveluilla olisikin oltava merkittävä rooli työttömien työnhaun tukemisessa. Ranskan uuden julkisten työvoimapalvelujen keskitetyn palvelupisteen (*Pôle Emploi*) toiminta on toistaiseksi ollut tuloksiltaan vaihtelevaa. Sen tärkeimpänä tavoitteena vuosina 2009 ja 2010, kriisiin liittyen ja työnhakijoiden määrän merkittävän lisäyksen yhteydessä, oli yhdistää aiemmat kaksi hallinnollista yksikköä. Työnvälityspalvelujen ulkoistamisella ei toistaiseksi ole pystytty kaikilta osin saavuttamaan *Pôle Emploi* asettamia työllistymistavoitteita. Samalla työnhakijoiden yksilöllisiin tukipalveluihin suunnatut *Pôle Emploi* resurssit ovat yhä riittämättömät (71 kokoaikavastaavaa 10 000 työtöntä kohti, mikä on huomattavasti vähemmän kuin joissakin vertaismaissa).
- (12) Ranskan vaihtotaseen alijäämä on viimeisten kymmenen vuoden aikana vähitellen kasvanut heijastaen tavarakaupan taseen heikkenemistä, jonka osasyynä on työvoimakustannuksiin perustuvan kilpailukyvyyn aleneminen sen jälkeen, kun yhtenäistetty vähimmäispalkka otettiin uudelleen käyttöön kaudella 2003–2005 (aiempi 35 tunnin työviikko koskeva uudistus oli johtanut viiteen erilaiseen vähimmäispalkkaan). Indeksintimenettelyyn on tehty joitakin parannuksia (riippumattomista asiantuntijoista koostuvan neuvon-antavan komitean perustaminen, harkinnanvaraisista korotuksista luopuminen), jotka ovat johtaneet maltillisempaan vähimmäispalkan nousuun. Vähimmäispalkkaa saavien osuus työntekijöistä on tämän tuloksena vähentynyt merkittävästi, mikä on mahdollistanut paremman palkkojen eriyttämisen. Ranskan vähimmäispalkka on edelleen EU:n korkeimpia mediaanipalkkaan verrattuna, vaikka verokiila onkin työnantajan sosiaaliturvamaksujen alentamisen ansiosta paljon kapeampi kuin keskimääräisen palkan tapauksessa.
- (13) Työhön kohdistuva vero- ja sosiaaliturvarasitus on Ranskassa EU:n raskaimpia, kun taas kulutusta verotetaan suhteellisen kevyesti. Myös ympäristöverotulot suhteessa

BKT:hen ovat selvästi EU:n keskiarvoa pienemmät. Verojärjestelmän tasapainottaminen esimerkiksi siirtymällä työn verotuksesta kohti kulutus- ja ympäristöveroja edistäisi todennäköisesti sekä työllisyyttä että ympäristötavoitteiden saavuttamista.

- (14) Veroista ja sosiaaliturvamaksuista myönnettävien vapautusten (myös nk. *niches fiscales*) osuus on Ranskassa erittäin korkea. Yritykset ja kotitaloudet tarvitsevat lisäksi laajaa asiantuntemusta voidakseen ymmärtää ja hyödyntää järjestelmän tarjoamia etuuksia. Verotukia käytetään tietyn määritellyn talouspolitiikan toteuttamiseen, mutta asetettujen tavoitteiden saavuttamista ei toistaiseksi ole arvioitu järjestelmällisesti, vaikka arviointi on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2011 vuosia 2009-2012 koskevan monivuotisen julkisen talouden budjettilain mukaisesti. Aiemmin verotukien ja julkisten menojen keskinäinen korvattavuus on antanut lisäksi Ranskan viranomaisille mahdollisuuden noudattaa voimassa olevia varainkäyttösääntöjä nimellisesti, vaikka uudet siirrot eivät enää ole vuosia 2011-2014 koskevan monivuotisen julkisen talouden budjettilain 9 artiklan mukaan mahdollisia. Ranskan viranomaisten mukaan harkinnanvarainen verotulojen lisäys (erityisesti verotukia vähentämällä), joka vastaa noin 0,75 prosenttia suhteessa BKT:hen, on mahdollinen kaudella 2011-2013. Se, mitkä verotuet poistetaan vuodesta 2012 alkaen, on kuitenkin tarkennettu vasta osittain.
- (15) Kilpailua vähittäiskaupan alalla haittaavat yhä suurten vähittäismyymälöiden avaamista koskevat hallinnolliset rajoitukset ja kustannukset alittavan jälleenmyynnin kieltö. Useiden palvelualan säänneltyjen ammattien osalta esiintyy vielä kilpailun esteitä, joita voitaisiin vähentää joko tarkistamalla markkinoillepääsyn edellytyksiä tai poistamalla asteittain tietyt kiintiöt (*numerus clausus*) ja näihin ammatteihin liittyviä yksinoikeuksia.
- (16) Ranska on tehnyt useita sitoumuksia Euro Plus -sopimuksen nojalla. Julkisen talouden alalla Ranska on sitoutunut panemaan ripeästi täytäntöön vuoden 2010 eläkeuudistuksen. Julkisen talouden kestävyuden parantamiseksi Ranska muuttaa myös perustuslakiaan siten, että käyttöön otetaan sitova monivuotinen talousarviosuunnittelu. Työvoimaosuuden lisäämiseksi harkitaan erilaisia toimia, joilla voitaisiin lisätä aktiivisia työmarkkinapolitiikkoja (esim. oppisopimuskoulutus nuorten työntekijöiden työelämään siirtymisen helpottamiseksi, päivähoitopalvelujen lisääminen vuoteen 2012 mennessä naisten työntekomahdollisuuksien parantamiseksi, työnhakijoille suunnattujen julkisten työvoimapalvelujen tehostaminen). Kilpailukyvyyn edistämistoimissa keskitytään korkea-asteen koulutusjärjestelmän parantamiseen ja tutkimus- ja kehitystoiminnan ja innovoinnin tehostamiseen ("*investissements d'avenir*") sekä hallinnollisten rasitteiden vähentämiseen

panemalla täytäntöön kattava hallinnon yksinkertaistamisohjelma. Nämä sitoumukset koskevat kolmea sopimuksen neljästä osa-alueesta (rahoitusala jää ulkopuolelle). Vaikka ne koskevat kaikkein haasteellisimpia aloja, monet niistä (erityisesti julkisen talouden ohjaukseen tai korkea-asteen koulutuksen ja tutkimus- ja kehitystoiminnan tukemiseen liittyvät) merkitsevät enemmänkin vahvistusta nykyiselle politiikalle ja/tai käynnissä oleville uudistuksille. Näyttää siltä, että työmarkkinoihin tai liiketoimintaympäristöön liittyvien makrotaloudellisten haasteiden laajuutta ei ole täysin huomioitu uudistusohjelmassa. Lisäksi suunniteltuun perustuslakiuudistukseen liittyy poliittisia epävarmuustekijöitä. Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyt sitoumukset on arvioitu ja otettu huomioon suosituksissa.

- (17) Komissio on arvioinut Ranskan vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä Euro Plus -sopimuksen nojalla tehdyt sitoumukset. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Ranskan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Tämän perusteella komissio katsoo, että julkisen talouden vakauttamisstrategiaa on tarkennettava, vuoden 2012 ja sitä seuraavien vuosien osalta, jotta voitaisiin varmistaa, että liiallinen alijäämä korjataan viimeistään vuonna 2013 ja velka saadaan laskusuuntaan. Kaikki odottamattomat tulot olisi käytettävä alijäämän ja velan supistamisen nopeuttamiseen vuosia 2011-2014 koskevan monivuotisen julkisen talouden budjettia 11 artiklan mukaisesti. Verotuksen painopisteen siirtäminen työnteosta kohti ympäristö- ja kulutusveroja ja verotukijärjestelmän keventäminen edistäisivät julkiseen talouteen ja ympäristöön liittyvien tavoitteiden saavuttamista ja parantaisivat liiketoimintaympäristöä. Vuosina 2011 ja 2012 olisi lisäksi keskityttävä työsuhteturvalainsäädännön mukauttamiseen työmarkkinoiden kaksijakoisuuden vähentämiseksi sekä julkisten työvoimapalvelujen tehostamiseen siten, että työnhakijoille on tarjolla kokonaisvaltaista tukea. Nykyistä vähimmäispalkan maltilliseen kehitykseen tähtäävää politiikkaa olisi jatkettava. Kilpailua säänneltyjen ammattien ja vähittäiskaupan alalla olisi edistettävä.
- (18) Neuvosto on tutkinut Ranskan tarkistetun vakausohjelman vuodelta 2011 edellä esitetyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla 2 päivänä joulukuuta 2009 annetun neuvoston suosituksen. Neuvoston lausunto⁽¹⁾ on esitetty erityisesti alla olevassa suosituksessa 1. Neuvosto on tutkinut Ranskan kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

(1) Lausunto, jota tarkoitetaan asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 3 kohdassa.

SUOSITTAA, että Ranska toteuttaa vuosina 2011 ja 2012 toimia, joilla se

1. varmistaa, että kaudella 2010–2013 saavutetaan suositeltu vuotuisten julkisen talouden toimien keskimääräinen taso, joka on yli 1 prosentti suhteessa BKT:hen, ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet liiallisen alijäämän korjaamiseksi viimeistään vuonna 2013 liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä annettujen neuvoston suositusten mukaisesti, saattaen näin valtion korkean velkaantumistasteen laskusuuntaan, ja varmistaa riittävä edistyminen keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamisessa sen jälkeen; täsmentää näitä vastaavat tarvittavat toimenpiteet vuodesta 2012 eteenpäin, ryhtyä tarvittaviin lisätoimenpiteisiin ja käyttää kaikki odottamattomat tulot alijäämän ja velan supistamisen nopeuttamiseen suunnitelman mukaisesti; jatkaa eläkejärjestelmän kestävyden arvioimista ja toteuttaa tarvittaessa lisätoimenpiteitä;
2. toteuttaa työmarkkinaosapuolia kansallisten käytäntöjen mukaisesti kuultuaan uusia toimia työmarkkinoiden lohkoutumisen torjumiseksi tarkistamalla eräitä työsuhdeturvalainsäädännön osa-alueita parantaen samalla henkistä pääomaa ja edistäen siirtymistä määräaikaisista sopimuksista toistaiseksi voimassa oleviin; varmistaa, että vähimmäispalkan mahdollinen kehitys tukee työpaikkojen luomista;
3. edistää elinikäistä oppimista iäkkäiden työntekijöiden työelämässä pysymisen tukemiseksi ja lisää toimenpiteitä työmarkkinoille paluun tukemiseksi; tehostaa aktiivisia työmarkkinapolitiikkoja ja ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla parannetaan julkisten työvoimapalvelujen organisaatiota, päätöksentekoa ja menettelyjä toiminnan tehostamiseksi ja yksilöllisen tuen varmistamiseksi niille, joita uhkaa pitkäaikaistyöttömyys;
4. tehostaa verojärjestelmää, esimerkiksi siirtämällä verotuksen painopistettä työnteosta kohti ympäristö- ja kulutusveroja ja toteuttamalla veroista ja sosiaaliturvamaksuista myönnettävien vapautusten (myös nk. *niches fiscales*) määrän ja kustannusten suunnitellun vähentämisen;
5. toteuttaa lisätoimia poistaakseen säänneltyihin elinkeinoihin ja ammatteihin liittyviä perusteettomia rajoituksia erityisesti palvelujen ja vähittäiskaupan alalla.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2011.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. VINCENT-ROSTOWSKI